

JOEL

Han lytter spændt. Tør ikke engang trække vejret.

Sollyset siver ind i stuen gennem de smalle sprækker omkring rullegardinet. Joel løfter hovedet og misser hen mod digitalcifrene på det gamle stereoanlæg. Klokken er ikke engang halv seks om morgenen.

Munden er tør, og sengetøjet vådt af sved. Han kigger hen mod den lukkede dør og slipper langsomt luften ud af lungerne. Skriget må have været indbildning. En rest fra en drøm, han har efterladt i søvnen og ikke længere kan huske.

Joel lægger hovedet på puden igen. Han forsøger at falde i søvn, men øjenlågene går hele tiden op. Kroppen er træt, vil bare sove, men hjernen er lysvågen. Den flyder over af tanker om det, han skal i dag.

Han giver op og fører hånden langs sengelampens ledning, indtil han rammer kontakten. Lyset er så stærkt, at ansigtet trækker sig sammen i en grimasse. Brett Anderson og Debbie Harry ser på ham fra plakaterne, der er sat fast med nåle på skråvæggen i sovealkoven. Kathleen Hanna ser opfordrende på ham fra en udrevet avisside i fodenden.

Stå op. Stå op. Du kan lige så godt gå i gang. Rejs dig nu op. Tag et brusebad, inden mor vågner. Stå op nu. Du kan alligevel ikke falde i søvn igen.

Han bliver liggende. At rejse sig synes at kræve en kraftanstrengelse, som han helt enkelt ikke har i sig. Sengen er en grav af fugtigt stof. Han bliver sindssyg, hvis han ikke snart får sovet en hel nat.

Han stirrer ud i værelset, hvor intet har ændret sig, siden han flyttede hjemmefra. Det er kun ham selv, der er blevet en anden.

Da han var nitten, virkede alting muligt. Verden ventede på ham. Uden for det her hus. Langt fra den her by. Og nu er han tilbage, tyve år senere, og han kan ikke engang komme ud af sengen.

I stueetagen åbnes døren mellem køkkenet og entreen. Joel holder igen vejret.

“Hallo? Hvor er I henne alle sammen? Er her nogen?”

Stemmen er skinger. Bange. Den skærer sig lige ind i Joel og får maven til at trække sig sammen i en knude.

Og så hører han et tungt bump dernedefra.

Mor.

Joel trækker dynen til side og springer ud på det gulnede fyrretræs-gulv, ud i gangen ovenpå. Uden for vinduet er junihimlen blegblå. Det er så tidligt, at haven endnu ligger i skygge, men træerne oppe på bjerget gløder i morgensolen. Trappen ned til underetagen er klart oplyst. På tapetet danser sommerfugle på en gul baggrund.

“Jeg kommer!” råber han og skynder sig ned.

Entreen er tom. Joel tager i yderdøren. Stadig låst. Gudskelov. Så er mor stadig i huset.

Døren ind til badeværelset står åben. Han går derud. Der lugter sødt og indelukket. Et par trusser, der er gule i skridtet, er blevet kastet på gulvet, og der er indtørrede dråber af urin på toiletsædet. Bruseslangen ligger som en sovende slange i bunden af badekarret.

Hun kunne være faldet, da hun prøvede at vaske sig. Have brækket noget. Have slået hul i hovedet. Have forsøgt at råbe på hjælp. Jeg vågnede måske ikke.

Ville det ikke være typisk, hvis det var sket på deres sidste dag sammen her i huset? Den sidste dag, hvor mor var hans ansvar?

Han går ud i køkkenet. Det lange kludetæppe ligger skævt. Bumpet giver stadig genlyd i ham.

“Mor? Hvor er du?”

Da han går forbi køkkenbordet, letter han på kartonen med vin, der står, hvor han har efterladt den.

Næsten tom.

“Joel? Joel!”

Han skynder sig ind i dagligstuen. Mor stirrer på ham fra det sted, hvor det lille spisestuemøblement stod. Hendes blege øjne er barnligt rædselsslagne i ansigtet, der så hurtigt er ældet i løbet af foråret. Håret har flere centimeter grå udvoksning; hun ser næsten skaldet ud. Han må forsøge at farve det, inden de tager herfra.

Lille mor.

Hun har en gammel T-shirt på og står så foroverbøjet, at den hænger halvt ned ad låret. Knæskallerne er knoklede udvækster på de alt for magre ben.

“Ring til politiet,” siger hun. “Her har været indbrud.”

Joel forsøger at smile beroligende, men han genkender blikket i moderens øjne. Hun befinder sig et sted, hvor Joel ikke kan nå hende.

Indtil nu er hun altid kommet tilbage. Små øjeblikke ad gangen. Små glimt af den, hun var. Men de bliver færre og færre. Og det går hurtigt. Forfærdelig hurtigt.

“Der er ikke noget galt,” siger han.

“Ikke noget galt?” fnyser moderen. “Kan du ikke se, at de har taget de møbler, som din morfar lavede! Og lænestolen, som din far var så glad for!”

Hun vakler hen mod den åbne dør ind til sit soveværelse.

“Og kommoden! Kan du forstå, at de fik kommoden med sig, selv om jeg lå lige ved siden af og sov? De har ovenikøbet taget fotografierne!”

Hun peger anklagende mod væggen. Det solblegede tapet er mørkere der, hvor de indrammede portrætter hang. Joel stiller sig ved siden af hende i døråbningen. Han lægger en arm om skulderen på hende.

“Hvad skal de med vores fotografier?” siger mor og ryster på hovedet.

Soveværelset ser nøgent ud. Afsløret. Linoleummet har løsnet sig fra gulvet, der hvor kommoden stod. Tapetet er sprækket i hjørnerne, og fedtpletten er tilbage ved sengens hovedgærde. Joel gnubbede den væk for bare et par dage siden, men den kommer altid tilbage. En af garderobedørene står åben. Tomme bøjler hænger forladt på stangen derinde. Det tøj, som mor skal beholde, ligger sammenfoldet i kufferten under sengen.

“Der er ingen tyve,” siger Joel. “Flyttemændene var her i går og hentede dine ting. Kan du ikke huske det?”

Med det samme indser han sin fejl.

Mind ikke mor om, hvor glemsom hun er blevet. Det stresser hende bare.

“Hvad er det for noget vrøvl, du står og siger?” hvæser hun.

“Flyttemændene. Du skal jo flytte i dag. Bliver det ikke dejligt?”

Han er ved at gå ud af sit gode skind, da han hører den falske glæde i sin stemme.

Det her går ikke længere, mor. Det er for din egen skyld.

“Se her,” fortsætter han og trækker kufferten frem på gulvet. “I går hjalp vi jo hinanden med at udvælge det tøj, du skal have med.”

“Hold nu op, Joel. Jeg kan ikke lide, at du laver sjov på den her måde.”

“Mor ...”

“Hvor skal jeg da flytte hen?”

Joel tøver. Han kan ikke få sig selv til at sige Fyrreskyggen. Navnet på hjemmet har været et symbol så længe. En spøg for at skjule rædslen. Hver gang mor har forlagt sine læsebriller eller ikke kunnet finde det ord, hun søgte: *Nu havner jeg sikkert på Fyrreskyggen.*

“Du skal bo sammen med andre på din egen alder,” siger han i stedet. “Nede i Skredsby. Det skal nok blive rigtig dejligt. Der er altid folk til at tage sig af dig.”

Mors øjne bliver større. Det virker, som om hun forstår, at Joel mener det, selv om det, han siger, må forekomme hende helt vanvittigt.

“Men ... har vi det ikke godt her?”

“Der vil du også få det godt. Bare vent og se. Jeg har sat din nye lejlighed i stand, og du vil ...”

“Jeg ved ikke, hvad du snakker om, men nu må det være nok. Hvad tror du ikke, din far ville sige, hvis han kom hjem, og jeg var flyttet?”

Ikke også det. Ikke i dag. Han tier stille, og mor går med slæbende skridt ud i køkkenet. Vandet begynder at løbe. Noget vælter og knuses mod gulvet. Joel sukker.

FYRRESKYGGEN

Fyrreskyggen ligger i Skredsby, en lille by på vestkysten, hvor sommerens turister på vej til Marstrand sjældent gør ophold.

Den enetages murstensbygning er placeret på den anden side af beboelsesblokkene og fodboldbanen ved foden af det skovdækkede bjerg. Det er en firkantet, kompakt bygning uden unødvendigt pynt. En bred trappe, flankeret af kørestolsramper, fører op til dørene. Om dagen åbner de sig automatisk, når man nærmer sig. Linoleummet i den store forhal er grønt og mønstret, for at pletter og mærker skal ses så lidt som muligt.

Hjemmet er ikke stort, kun fire fløje, der danner en ramme rundt om et atrium, der kaldes for alrummet. Blandt de fælles arealer findes også en mindre opholdsstue for beboerne. De nye tapeter har et gammeldags motiv. Sofagruppernes hynder er betrukket med plastic.

Fløjenes linoleum er så blankt, at lysstofrørene spejler sig i det. Væggene har støtregelændere og er malet i en pastelgrøn nuance, som skal virke beroligende, men giver huden en sygelig nuance. Hver fløj er en selvstændig afdeling med otte lejligheder i hver. Lejlighederne er små, og der er ikke mange forskellige måder at møblere dem på. De har badeværelse, men intet køkken. Ingen kogeplader, man kan glemme at slukke. Vinduerne kan man kun åbne på klem. Hvis man vil, kan man låse døren indefra, men personalet har nøgler, så de altid kan komme ind. På afdeling B og C, der vender ud mod skoven, har lejlighederne altaner. De er dækket af hønsenet, så man ikke kan slippe ud den vej. Hvis man har for vane at stå op om natten, eller hvis man falder ud af sengen, er der en bevægelsesaktiveret alarm og en sengehest for at forhindre, at det skal ske igen.

De nye ejere af stedet prøver at få personalet til at kalde beboerne for kunder, på trods af at de sjældent selv har valgt at flytte ind. Da hjemmet blev bygget i halvfjerdserne, var beboerne yngre og raskere.

Nu skal man være betydeligt mere syg for at få en plads på Fyrreskyggen. Det siges, at det er for ens egen skyld, at det er bedre for en at være så længe som muligt i sit hjemmemiljø. Når ens slægtninge får tilbudt en plads på Fyrreskyggen, har de højst en uge til at sige ja eller nej tak. Det skal gå hurtigt, så hjemmet ikke mister penge på tomme lejligheder. Der er altid nogen bag en i køen.

Den seneste, der afgik ved døden på Fyrreskyggen, var Britt-Marie fra D6. Hun holdt op med at spise og drikke og begyndte at sove alt for tit og alt for længe. Hun lod sig lige så stille forsvinde. Det er ikke usædvanligt blandt gamle mennesker, der bliver deprimerede. På deres dødsattest står der anoreksi som dødsårsag.

Fyrreskyggen er et sted, hvor døden altid er nærværende. Dette er sidste stop. Det som alle ved, men som ingen taler om, er at der sjældent bliver truffet livsforlængende foranstaltninger her.

Et nyt læs møbler står og venter i D6. Et lille sæt spisebordsmøbler, en sofa, fotografier på væggene. Et nyt hjem til hjemmet. Sengen er det eneste møbel i møblementet, der tilhører Fyrreskyggen. Den er blevet desinficeret, efter at Britt-Marie døde i den, og er redt op med rent sengetøj.

I personalestuen på afdeling D sidder Johanna og læser nyheder på sin telefon. Hun stirrer tomt på skærmen og kan ikke finde noget nyt. Der sker ikke noget derude så tidligt om morgenen. Nu og da skeler hun ud gennem glasruden mod fælleslokalet, hvor solen skinner ind gennem tagvinduet. Hun kan snart tage hjem. Hun fortryder, at hun søgte det her sommerjob; hun hader nattevagten, hader, når Petrus i D2 eller Dagmar i D8 vågner, og hun er nødt til at tage sig af dem alene. Men det værste er skrækken for, at nogle af de gamle skal dø, mens hun er alene på afdelingen.

Det giver et ryk i Johanna, da hun hører en dør blive åbnet ude i gangen. Hun kommer på benene og kigger ud gennem personalerummet. *Endelig*. Det er Nina, som skal afløse hende. Nina, som altid er tidligt på den, Nina, som bliver længere end nødvendigt, som altid tager en ekstra tårn, som bager boller sammen med de gamle, når hun ikke har andet at lave, Nina, som aldrig fortæller noget om sit liv uden for Fyrreskyggen. *Har hun overhovedet et liv?* Det er svært bare at

forestille sig hende i almindeligt tøj, uden den blå overdel og de posede bukser. Johanna tænker, at Nina ligner typen, der vasker sig med grøn sæbe. Hel og ren. Kortklippede negle og kort hår. Hun lugter ikke af noget. *Hvordan er det gået?* spørger Nina, og Johanna trækker på skuldrene og svarer *Der har ikke været noget særligt* og rækker hende mappen, hvori hun har skrevet sine rapporter om natten. *Jeg går nu*, siger hun.

Nina ser efter Johanna og hestehalen, der gynger hen over ryggen, når hun går. Så sætter hun kaffemaskinen i gang i personalerummet og tørrer arbejdsbordet og spisebordet af.

Sucdi, som skal arbejde sammen med Nina her til morgen, møder sin ægtemand, Faisal, på trappen. Hun har lige klædt om til arbejdstøj i kælderens omklædningsrum, og han er lige blevet færdig med sin nattevagt på afdeling B. Han er træt og stresset. Deres ældste datter har ansvaret for de mindre søskende i tidsrummet mellem deres vagter, og han vil hjem så hurtigt som muligt. Sucdi giver ham et hastigt kys på kinden, inden hun går ind på afdeling D. Hun siger nej tak til kaffen, som Nina tilbyder hende. De læser rapporterne sammen, mens Nina tømmer sin kop. Så går de i gang med morgenrutinerne.

De går ind i lejlighederne i D-fløjen, en efter en. De stryger forsigtigt folk over panden, skifter bleer, vasker de gamle kroppe med vaskeklude, sæbe og lunkent vand, smører med Fenuril-salve. De uddeler medicin, oralt, analt og vaginalt, beroligende og afførende, smertestillende og blodfortyndende. De gamle får hjælp til at komme i tøjet, sætte gebis i munden og få håret redt.

I D1 jamrer Wiborg sig i søvne, da de kommer ind. Hun krammer sin demenskat hårdt, et tøjdyr med varmetråde under polyesterpelsen. Hun kan ikke genkende nogen af dem. *Hvorfor er det ikke mor, der vækker mig?* siger hun og kigger nervøst på Sucdi. *Har hun købt dig i Afrika?* Wiborg bliver ved med at stirre på Sucdi, mens de tager bleen af hende. Afføringen er kulsort af de jerntabletter, hun tager. De gør hende omhyggeligt rent og giver hende en ren ble og rene elastiske netunderbukser på, som alle de gamle på Fyrreskyggen anvender. *Hvor er mor?* spørger Wiborg. *Jeg vil ringe til mor.* Hun rækker ud efter telefonen, og det lykkes hende at løfte røret fra gafflen, men de

overtaler hende til at vente. Det nummer, som Wiborg vil ringe til, er for længst blevet lukket, og hun bliver lige urolig, hver gang der ikke bliver svaret.

Petrus i D2 får hjælp til barberingen af Sucdi. Hun bruger en maskine i stedet for en skraber for ikke at skade ham, hvis han skulle gå til angreb. Da Nina sætter sig på hug ved siden af sengen for at tømme posen på hans kateter, tager hun sig nøje i agt for ikke at være inden for rækkevidde af hans stærke, hurtige hænder. Bagefter tjekker hun hans blodsukker.

I D3 slår Edit øjnene op, så snart Nina og Sucdi kommer ind i lejligheden. *Goddag*, siger hun søvndrukkent. *Mit navn er Edit Andersson, og jeg er sekretær for direktør Palm.* De er vant til det og nikker. Edit blinker. *Goddag. Mit navn er Edit Andersson, og jeg er sekretær for direktør Palm.* De tager nye handsker på og hjælper Edit, mens hun fortsætter med at oplyse dem om, hvem hun er.

Bodil i D4 plirrer mod dem, da de løfter hendes natkjole op og skifter ble på hende. *Gæt, hvor gammel jeg er!* Og selv om Nina udmærket ved, at Bodil er over halvfems, så siger hun: *Halvfjerds, måske?* Bodil griner fornøjet. *Det siger alle. Ingen tror, at jeg er så gammel, som jeg er. Jeg er stadigvæk så smuk, siger de.* Nina og Sucdi bekræfter, at de er enige.

I dag er det Lillemors tur til at få brusebad. De hjælper hende ud på badeværelset i D5 og klæder hende af. Netunderbukserne har efterladt et rudemønster på hendes opsvulmede mave. De sveder i deres gummistøvler og plasticforklæder og handsker, men Lillemor er i det mindste medgørlig. De sænker forsigtigt hendes bagdel ned på brusestolens sæde og skyller Lillemor af med en svag stråle, da hun først har godkendt vandets temperatur. Nina løfter de tunge bryster for at kunne gøre ordentlig rent under dem. Lillemor kigger op på hende og siger *Jeg længes hjem til Herren, men jeg har bestemt mig for at leve lidt længere*, og Nina svarer *Det er godt, Lillemor.* På fliserne sidder klistermærker med engle, der smiler mildt til dem.

De går forbi den låste dør ind til D6 og ind til Anna i D7. *Jeg tror, at æblet er faldet ud*, siger Anna, da de kommer ind. Hendes højrrøde tarm stikker langt ud af endetarmsåbningen. Der er tale om en rektal

prolaps, som ingen operation har kunnet få bugt med. Anna sludrer glad om sine planer for dagen, mens de tørrer hende ren med vaskeklude, forsigtigt trykker tarmen tilbage på plads og lukker åbningen med sygevat. *Jeg vil til Frankrig, for det har jeg altid så gerne villet*, siger hun. Da Nina spørger, hvad hun har tænkt sig at lave der, svarer Anna, at hun skal se Eiffeltårnet og spise kager. *Der er vist rigtig dejligt om foråret, så da rejser jeg derned. Hvis altså Gud vil, og vejret holder*. Hun griner hjerteligt og ser drømmende hen mod vinduet.

D8 er den eneste lejlighed med to beboere. Dagmar er allerede vågen, da de kommer derind. Sucdi vækker Vera, der sover i den anden seng. *Godmorgen, Dagmar*, siger Nina. *Har du sovet godt?* Dagmar stirrer på hende med sine rindende, røde øjne. På væggen over sengen hænger akvareller og blyantstegninger af en ung Dagmar. Hun begynder at grine forventningsfuldt, da Nina nærmer sig. Den ene hånd kommer frem fra dynen, snavset af afføring. Dagmar vinker og griner med sine tandløse gummer. *Jamen Dagmar!* råber Vera formanende fra sin seng. Så vender hun sig mod Sucdi med skammen lysende ud af øjnene. *I må ikke blive vrede på hende. Hun mener det ikke ondt*.

Lidt senere laver Nina grød i køkkenet, mens Sucdi kommer smør på brødet. De stiller kaffekopper og tudkopper, dybe tallerkener med brede kanter og gribevenlige skeer på bakkerne.

Efter morgenmaden går nogle af de gamle ud til fjernsynet i dagligstuen. Nina tager en gammel Nils Poppe-film ned fra hylden med dvd'er og sætter den på. Dagmar er allerede begyndt at nikke i sin kørestol, men Petrus stirrer intenst på filmens forvirrede husassistent. *Din satans fisse!* skriger han. *Din satans luder!* Vera tysser utålmodigt. Dagmar begynder at snorke lige så stille.

JOEL

Mor sidder fuldstændig stille i en af de grønne plasticstole foran huset. Hun tygger langsomt på brødstykket, som Joel har smurt til hende. Det er det eneste, hun vil spise for tiden. Hun har ingen appetit, kan ikke længere smage noget. Selv kan Joel slet ikke spise i dag.

Mors hår er stadigvæk fugtigt. Joel har sat det op med spænder i siderne. Den grå udvoksning er der stadig. Mor var så vred over at skulle have brusebad, at han ikke havde turdet bruge farven, som formodentlig ville være havnet i hendes ansigt og på vægge og møbler, alle andre steder end i hendes hår. Og bagefter ville han desuden have været tvunget til at få hende tilbage under bruseren igen for at skylle farven ud. Mor bliver forunderlig stærk, når hun er vred.

Men nu er hendes skuldre sammensunkne, og hendes blik er tomt.

Joel tager en slurk af pulverkaffen. Han læner hovedet ind mod husmurens grå eternitplader. Han lukker øjnene. Dagen er allerede varm. En svag brise hvisker gennem de vildtvoksende buske. Mor og far plantede dem for at forhindre, at folk kunne kigge ind på terrassen, men nu om dage er det sjældent, at nogen kører forbi her. Flere af husene oppe i skoven står tomme. De graner, der fandtes, da Joel voksede op, er gået ud, en efter en. Snart vil det her hus også være forladt. Om fire dage kommer ejendomsmægleren.

Hvem er overhovedet tilbage i området? Har gamle klassekammerater set ham i Citygross i Ytterby eller på tankstationen nede i Skredsby? Er man begyndt at sladre om, at han er tilbage? *Joel, der troede, han var noget.* Han åbner øjnene igen, tømmer sin kop og stiller den fra sig på det vakkelvorne bord. Den ternede voksdug er fuld af gamle kaffepletter og ringe.

Mor er færdig med at tygge. Resten af brødet ligger tilbage på tallerkenen. Osten er begyndt at svede i solen.

“Er du ikke sulten?” spørger han.

Mor ryster på hovedet.

Joel orker ikke at plage hende. Han peger på tabletterne, han har lagt frem til hende.

“Nu skal du tage dem her,” siger han

“Nej. Jeg ved ikke, hvad det er, du propper i mig.”

“Det er piller til dit hjerte,” siger Joel.

“Der er ikke noget galt med mit hjerte,” siger mor og kniber munden sammen.

Stædige kælling. Tag nu bare de forbandede piller. Kan du ikke forstå, at jeg prøver at hjælpe dig?

Men det kan han ikke sige. Så han tænder en cigaret og prøver at ignorere den knude, der har trukket sig sammen i maven.

NINA

Morgenmødet nærmer sig sin afslutning, da afdelingslederen, Elisabeth, fortæller om den nye kunde, der skal flytte ind i D6 i dag.

“Monika Edlund,” siger hun. “Syvoghalvfjerds år gammel. Kommer fra Lyckered.”

Nina ser op. Navnet har sendt et chok gennem hende, men det lader ikke til, at nogen ved bordet har bemærket det.

“Fluktuerende konfusion efter hjerteinfarkt,” læser Elisabeth højt fra mappen. “Faldt om inde på apoteket i Kungälv. Ja, det var vel held i uheld ...”

Nina kigger igen ned i bordet. Hun kan mærke en sveddråbe forlade armhulen. Hun bliver opmærksom på, hvor varmt solen skinner ned gennem glastaget i Fyrreskyggens fælleslokale. Det føles som at sidde i et drivhus.

“... hjertestop, men blev genoplivet med defibrillering i ambulancen ...”

Sveddråben nedkøles, mens den løber ned langs Ninas talje.

“... angiografisk behandling med stent ... Efter rehabilitering har hun fået hjemmehjælp i næsten et halvt år samt basal hjemmesygepleje fra distriktssygeplejen. Hun er blevet hentet af politiet, når hun har været ude og flakke omkring, så vi må bruge bevægelsesalarm. Og et par gange er hun faldet ud af sengen, så jeg har skaffet tilladelse til at bruge sengehest.”

Elisabeth gør sætningerne korte, effektive, tonløse, følelseløse. Og hvorfor skulle de være noget andet? Monika Edlund er bare endnu et navn for hende. Efter det her møde vil hun ikke engang være dét. Hun vil være D6, kort og godt.

“Ikke noget særligt, hvad angår hendes medicinering,” fortsætter Elisabeth. “Trombyl, Atorvastatin, Metropolol, Ramipril og Brilique. Haldol efter behov mod uro, og Imovane til natten.”

Haldol. Hvis Monika har brug for medicin mod paranoia og psykotiske anfald, står det slemt til. Så er hendes demens et mørkt sted, der gør hende bange. Måske voldsom.

“Hvem kommer ind med hende?” spørger Nina.

“Hendes søn Joel, der har boet hos hende det sidste stykke tid.”

Joel. Er han hjemme?

Nye sveddråber løser sig fra armhulen, mens Nina prøver at forestille sig Joel i dag. Hun har søgt efter ham på nettet nogle gange, men han findes ikke på nogen sociale medier. Hun har kun fundet et par fotografier. Joel har mørkt hår og er for tynd, ansigtstrækkene for markerede. Han smiler ikke. Det sidste billede er mere end syv år gammelt.

Det er svært at forestille sig Joel som voksen, at han stadig eksisterer efter den morgen, han forlod Skredsby i den gamle brugte bil, han lige havde købt.

“Ved du, hvornår de ankommer?” spørger Nina, som har held med at få stemmen til at lyde normal.

“Efter frokost,” svarer Elisabeth. “Kender du ham? I er vel cirka lige gamle?”

Kender hun Joel? Hvad skal hun svare på det? Hvordan skulle sådan en som Elisabeth kunne forstå det? Og hvem skulle tro, at hun, Nina, nogensinde har været den, hun var sammen med Joel? Hun kan jo ikke engang tro det selv.

“Vi gik i samme klasse,” siger hun.

Elisabeth stiller ikke flere spørgsmål. Hun har allerede tabt interessen og er videre i sine egne tanker. Hun lukker mappen og rejser sig.

“Ja, det var så det for i dag. Husk at sørge for, at kunderne får ekstra væske. Den her varmebølge bliver tydeligvis ved.”

Stole skraber blødt mod linoleummet, da de andre forlader bordet. De fire afdelinger skal til at forberede frokosten, som snart bliver leveret fra et storkøkken i Kungälv. Men Nina bliver siddende tilbage og kigger hen mod D-fløjen, hvor Wiborg går omkring med sin demenskat trykket ind til brystet.

“Er der noget galt?” spørger Sucdi.

Nina ser op.

“Jeg er bare lidt træt,” siger hun og prøver at smile.

Hun er ikke spor træt. Ikke det mindste. Hele kroppen er ved at sprænges af nervøs energi.

“Er ham der Joel en gammel kæreste eller noget i den retning?”

“Nej,” siger Nina, og smilet føles som en krampagtig trækning i læberne.

Sucdi går med deres kaffekopper, og Nina følger hende med blikket. Hun kigger gennem glasruden mod D-afdelingens personalerum og kan se, at hun åbner opvaskemaskinen. Nina rejser sig også.

Edit kommer ind i den fælles stue, bøjet over sin rollator. Svær fremskreden osteoporose har kroget hendes ryggrad i en vinkel på næsten halvfems grader.

“Goddag,” siger hun. “Mit navn er Edit Andersson, og jeg er sekretær for direktør Palm.”

Hun stirrer opfordrende på Nina gennem øjnenes mælkede hinde.

“Hej, hej,” svarer Nina åndsfraværende.

Edit ryster misbilligende på hovedet og er måske opbragt over, at Nina ikke præsenterer sig. Så blinker hun. Båndsløjfen i hendes hjerne begynder forfra.

“Goddag. Mit navn er Edit Andersson, og jeg er sekretær for direktør Palm.”

Nina går ud i gangen med termokanden. Hun stiller den på serveringsvognen, som står der til de pårørende. Hjulene på Edits rollator knirker svagt bag hende.

“Goddag, mit navn er Edit Andersson, og jeg er sekretær for direktør Palm.”

“Goddag til dig også,” siger Sucdi, der dukker frem fra personalerummet. “Jeg tror, at det er tid til at skifte dig.”

Alarmen begynder at bippe, og Nina kaster et blik ned gennem gangen. Lampen blinker uden for D2. Petrus' lejlighed.

“Jeg kan godt tage den.”

Sucdi ser forundret på hende.

“Edit kan godt vente lidt.”

“Goddag,” begynder Edit. “Mit navn er ...”

“Vil du virkelig gå ind til Petrus alene?” fortsætter Sucdi højt for at overdøve hende.

“Det skal nok gå,” siger Nina.

Lige nu vil hun gøre hvad som helst for at holde tankerne væk fra Joel og Monika.

JOEL

Der kommer en skrabende lyd fra nedløbsrøret over terrassen. En af svalerne, der bor under taget, styrtdykker ned mod jorden og løfter sig igen. Det virker, som om mor vågner. Hun blinker og ser direkte på Joel. Blikket er klart. Nærværende. Intelligent.

Hun er mor igen.

“Nils ventede på mig,” siger hun. “På den anden side.”

Joel tænder en ny cigaret og prøver at skjule skuffelsen. Han ved, hvad der kommer nu, og han vil ikke høre det.

“Han havde hele tiden ventet på, at jeg skulle komme. Jeg ved ikke, om jeg var i Himlen. Jeg tror det. Men så hentede de mig tilbage.”

Hendes blege øjne begynder at løbe i vand. Og Joel ville ønske, at han kunne tro på det, mor tror på, at lyset for enden af tunnelen og pårørende, der venter med åbne arme, var noget andet, noget større, end hallucinationer forårsaget af iltmangel i hjernen.

“Nils fulgte med mig, men det er svært for ham at være her på Jorden. Han skal ikke være her. Det skal jeg heller ikke.”

Hun kigger på Joel som et lille barn, der søger trøst. Mor, som aldrig har vist nogen svage sider. Joel læner sig ind over bordet og tager en af hendes hænder i sin. Han stryger hende over knoerne og hører et vindstød gå gennem skoven oppe på bjerget.

“Jeg savner ham så forfærdeligt, når han ikke er her,” siger mor. “Han var så elegant, min Nils.”

Mor bliver stille, forsvinder igen, og Joel spekulerer på, om hun befinder sig midt blandt minderne om far. Hvad ser hun for sig?

Joel har ingen anelse om, hvem hans far var. Han har set fotografierne hele sit liv, men der findes ikke noget uden for billedrammerne. Han er en helgenlegende, mors store kærlighed, der døde af cancer, da Joel var et par år gammel.

Nu er Joel næsten fyrre, ældre end far blev.

“De skulle have ladet mig dø, lægerne,” siger mor. “Hvorfor hentede de mig tilbage? Jeg var jo færdig.”

Mor trækker hånden til sig og tørrer sig over kinderne. Det virker, som om hun træffer en beslutning.

“Hold da op, som jeg taler,” siger hun. “Tænk, hvis børnene hørte mig nu.”

Joel bliver kold indeni. Han burde have vænnet sig til det her, men det kommer altid som et chok.

“Mor,” siger han. “Det er jo mig.”

Hun ser på ham. Blikket er stadig vågent. Men det er også oprigtigt forundret.

“Det er mig, Joel. Din søn.”

Mor fnyser irriteret.

“Tror du, jeg er dum?”

Joel tager et sug. Røgen blander sig med den fade eftersmag af kaffe.

“Hvem tror du, jeg er?” spørger han, selv om han ved, at han burde lade være.

“Jamen ... det er jo dig! Jeg ved jo, hvem du er. Du må undskylde, at jeg ikke kan huske, hvad du hedder. Der er så mange af jer, der springer omkring her og hjælper til. Selv om de fleste jo er piger, ikke.”

Hun ser nervøst på ham og folder armene over brystet, som om hun fryser.

“Men jeg er taknemlig, det er jeg,” tilføjer hun. “I er så dygtige alle sammen.”

Ikke engang demensen kan udviske betydningen af at vise sig taknemlig.

Mor arbejdede som telefonistinde i telefonomstillingen i Kungälv Kommune, da Joel og hans bror voksede op. Far havde efterladt sig en lille pension. De havde aldrig manglet penge. Det var først, da Joel flyttede til Stockholm, at han forstod, at middelklassen der og middelklassen her er to helt forskellige ting. Hans venner i Stockholm har kontakter og tøver ikke med at gøre brug af dem. De kræver deres ret. De bliver vrede. Men mor ville aldrig turde klage, ville aldrig bede om noget to gange. Så kan der gå prestige i sagen, og så får man slet ikke nogen hjælp. Joel ved, at mor afskyede hjemmehjælpen, der aldrig

gjorde huset rent på den rigtige måde, afskyede, at ukendte mennesker dukkede op uden advarsel. Og nu tror hun, at han er en af dem.

“Men det er mig, mor,” siger han. “Det er mig, der er Joel. Og Björn er også voksen. Han har sin egen familie nu.”

“Sikke noget vås, du siger,” siger mor.

Joel tager et sug til og forsøger at bevare roen.

“Tag nu din medicin,” siger han.

“Som du dog snakker om de der piller. Hvad er der egentlig i dem?”

Han bøjer sig ned mod den stendækkede jord og trækker glaskrukken til sig, der står dernede. Cigaretten går ud med et hvæs, da han trykker den ned i grøden af vand og gamle skod. Han kan lige så godt pakke de sidste af mors ting sammen og gøre et nyt forsøg med pillerne bagefter, når hun måske er blevet mere medgørlig. Han rejser sig og går rundt om hjørnet mod hoveddøren.

Inde på badeværelset fylder han mors blomstrede toilettaske. Nogle parfumer og cremer, som Joel har givet hende til jul og fødselsdag, står urørte på øverste hylde i skabet. Mor syntes, at de var for fine til at blive brugt, og nu er de for gamle.

Han prøver at tvinge pulsen ned. Han lukker skabsdøren og møder sit eget blik i spejlet. Øjnene har samme grå farve som mors, og han spekulerer på, hvad der skal ske, når han selv bliver gammel. Med alt det, han har udsat sin hjerne for, er der så allerede hul i den? En rådenskab, der langsomt breder sig? Som æder hans minder op, hans jeg?

Eller vil det ske pludseligt, som det gjorde for mor?

Angsten siver ind i ham. Han ved ikke, hvordan han skal klare det her.

Det er snart overstået. Snart. Jeg skal klare nogle timer til. Så er hun ikke længere mit ansvar.

Fyrreskyggen ligger blot nogle få kilometer væk, på den anden side af bjerget, men det er en helt anden verden. Hvad skal der ske med mor, når hun kommer dertil? Når hun ikke engang har haven og huset og alle de velkendte ting, der fylder dem? Hvad skal så vække hendes minder? Hvad skal så lokke de små glimt frem af den, hun engang var?

Men hvilket alternativ har jeg?

Iskolde nålestik i ansigtet, på fingerspidserne.

Han roder i posen med mors medicin, som ligger oven på vaske-maskinen, og finder æsken med Haldol, som distriktssygeplejersken har efterladt. 1 TABLET EFTER BEHOV MOD URO. De plejer at gøre mor roligere.

Han tøver. Det er seks år og to måneder siden, han har tilladt sig at søge hjælp i kemikalier, bortset fra alkohol, men det her er trods alt dagen, hvor han sender sin mor på et hjem. Det må regnes som en undtagelsestilstand.

Joel tager to tabletter, bøjer sig ind over håndvasken og drikker fra hanen.